

DANICA.

CERKVEN ČASOPIS ZA SLOVENSKE POKRAJINE.

Po Leona XIII. smrti.

Ponedeljek, 20. julija, je torej preselitveni dan velicega papeža Leona XIII. Agonija se mu je pričela ob 12. uri 25 minut. — Ko je osebni zdravnik dr. Lapponi ob 3. uri 40 minut naznanil papeževemu dvoru, da se bliža smrt, je jokal. Ob 4. uri popoldne je sv. oče na lahno nagnil svojo glavo v postelji; a ob tem umiranju ni prav več trpel; tudi se ni zavedel. Dr. Lapponi je položil roko na njegovo srce in izrekel, da je Leon XIII. ob 4. uri, 4 minute čez, jenjal živeti. Oči mu je zatisnil prav on, ki mu je toliko let krepil luč življenja ter mu prekrižal roke na prsih. Vrstili so se na to memo visokega mrtveca kardinali, papeževi sorodniki in odličnjaki — vsak mu roko poljubljajoč. Ni bilo veliko oči brez solza; a kard. Oreglia in pa francoski poslanik Nisard sta jokala kakor mala otroka. Nekteri trdijo, da so bile zadnje besede umirajočega Leona, predno je izdihnil: „L' ultimo vale . . . la chiesa — Moj zadnji pozdrav . . . cerkev!“ Kard. Rampolla je po zakonih takoj odložil službo državnega tajnika. 10 minut po Leonovi smrti je pa kardinal-komornik ali kamerlengo Oreglia zavzel posest papeškega domovanja: vatikana. Švicarske garde so mu izkazale zato časti kakor vladarju ter ga slovesno spremile v njega vatikansko stanovanje. Koj po 4. uri so drdrali vozovi kardinalov od vatikana domu: da je vsak njih svojo škrlatovo barvo premenil v violetno. Isto tako velevajo vsakemu monsignoru doposlani dekreti: da naj nadomesti vijoletni ovratnik do izvolitve novega — s črnim. Še pred 5. popoldanjo uro se je kard. Oreglia v velikem spremstvu švicarjev in žlahne garde podal do umrlega Leona XIII., da službeno proglasi njegovo smrt. Mesto s kardinalskim škrlatovim bil je to pot, v znamenje žalosti, že vdet z vijoletnim plaščem. Pred papeževo smrtno sobo je na zaprta vrata 3krat potrkal in 3krat glasno zaklical: „Joakim, ali živiš?“ Odgovora ni bilo. Nato so se odprla vrata in kardinal-kamerlengo je vstopil s spremstvom do papeževe mrtvaške postelje. Leon XIII. je ležal tu neizpremenjen, le obraz mu je bil kakor iz voska. Spremstvo je pokleknilo. Kardinal stopi do postelje ter 3krat srebrnim kladivom na lahno vdari na Leonovo čelo zopet

kličoč: „Joahim, ali živiš?“ Smrtno spanje spečega Leona XIII. to ni prebudilo. Zato je sedaj službeno oznanil smrt papeža Leona XIII.

Kamerlengo Alojzij Oreglia je 9. t. m. dopolnil svoje 75. leto. Potomec je piemonteške rodovine baronov di Santo Stephano. Mlad je vstopil v akademijo za plemenite duhovnike, v to isto, v kateri se je šolal tudi umrli Leon XIII. Vse sedaj živeče kardinale je povzdignil v to čast Leon XIII.; le sam Oreglia je še iz Pija IX. časov, ker je kardinal postal l. 1873., star še le dobrih 45 let.

Vseh kardinalskih mest je po cerkvenih pravilih 70 — ne več. Od zadnjega Leonovega konzistorija je zasedenih 64 kardinalov. Italijanov je 37, kardinalov inozemcev 27. Ob papeževi volitvi se po zakonih zberejo v konklavo ali volitvenici vsi, ki so zdravi in sploh morejo priti. Če se volitev novega papeža izrši hitro, ne bo morda to pot o pravem času še v Rimu kardinal Moran iz Sidney-a v Avstraliji; odpotoval še le 15. t. m. od tod — kakor je tudi zadnjič ob tako izvanredno hitri izvolitvi Leona XIII. prepozno došel ameriški kardinal. Sedanji papež se mora voliti v Rimu po določilu: tam, kjer je prednik umrl.

Sedanjega 364tega papeža ima torej pravico voliti sedaj 64 kardinalov in eden njih tudi gotovo postane papež. Najštevilnejši vseh konklavov je bil zadnji, ko so izvolili Leona XIII. Od takrat živečih 64 kardinalov jih je bilo namreč kojkoj 60 v Rimu navzočih. Zelo bolna pa sta bila kardinala iz Dublina in Rennes; patrijarh iz Lizbone je došel 19. februarja zvečer in še vstopil v konklavo, kjer se je 20. februarja mogel vdeležiti volitve; o amerškem kardinalu Mac Closkey smo pa zgoraj zapisali.

Vsak izvoljeni papež si sme pridržati kakor papež svoje krstno ime; a redoma si izvoljenci privzemajo posebnih papeških imen: ker z izvolitvijo jenja papež biti sam svoj in tudi sam Izveličar je prvemu premenil ime Simon — v Peter. Leon XIII. si je ime Joakim premenil v Leon zato, ker je koj v prvi mladosti mnogo dobrot prejemal od papeža Leona XI.

Maziljenje papeževega trupla se izvrši 24 ur po smrti. Drobovje, ki je morajo izvzeti, se pokoplje v papeški župni cerkvi sv. Vincencija in Anastazija v Trevi; Leonovo srce pa so po predpisih prenesli v podzemlje vatikanske bazilike ter so vazo s tem velikem srcem vzdali blizo posode, kjer počiva osrčje Gregorja XVI.

V torek, 21. t. m., so prenesli Leonovo truplo v tajno predsobo, kjer je bilo balzamovano. Ob 12.8. zvečer je bilo v papeškem ornatu v prestolni sobi pod baldahinom dejano na mrtvaški oder. Ob odru so stražili gardisti-plemiči v veliki uniformi. Ob 8. tega istega večera pa so je veličastnem sprevedu prenesli v kapelo psv. zakramenta v vatikanu, kamor so ga hodili tri dni kropiti.

Soboto, 25. t. m., so v večerni uri položili umrlega sv. očeta v začasni grob v vatikanu. Ko pa se izgotovi spomenik in grobišče — koje si je bil Leon odločil v cerkvi sv. Ivana Lateranskega — pokoplje se za stalno tje.

Petek popoldne, 31. t. m., se menda po izjavi kardinala — kamerlenga Oreglia zapre sv. kolegij v konklave.

Slovenci! prosimo Vas ponavljaje, ne pozabite nikdar velikega Leona XIIItega — molite pa sedaj za dobrega mu naslednika!

Višjepastirska odredba ob smrti sv. očeta Leona XIII.

I. Za ljubljansko mesto:

1. Prihodnje tri dni, namreč v sredo, četrtek in petek (22., 23. in 24. julija), naj se zvoni po vseh cerkvah v mestu ob 7. uri zjutraj, opoldne, in ob 8. uri zvečer z vsemi zvonovi, vselej s trikratnim prenehljajem.

2. Vse te tri dni bo v stolnici ob 10. dopoldne slovesna črna sv. maša z biljami in prvi dan se bodo pred sv. mašo ob 9. uri začele cerkvene molitve za mrtve (3 nokturni in Laudes).

3. V vseh drugih mestnih župnih cerkvah se bo vršilo to opravilo le enkrat ob zgoraj omenjeni uri in sicer: v četrtek 23. julija v župni cerkvi sv. Jakoba in Marijinega Oznanjenja, v petek (24. julija) pa v župni cerkvi sv. Petra in v oni sv. Janeza Krstnika v Trnovem.

4. Razne redovne družine bodo imele tako opravilo ali vsaj tiho črno sv. mašo v svojih cerkvah ob prilični uri v četrtek dne 23. julija, samo čč. oo. frančiškani v petek (24. julija) zaradi enakega župnega opravila, ki bo v četrtek.

5. Vsak duhovnik v Ljubljani, ki ne bo imel kakega spredaj omenjenega duhovnega opravila, bo daroval te dni eno tiho sv. mašo za dušni pokoj Njih. Svetosti papeža Leona XIII.

6. a) Prihodnjo nedeljo (dne 26. t. m.) bo v stolnici in v drugih župnih cerkvah v mestu duhovno opravilo za hitro in srečno izvolitev novega papeža. Zato se bo sv. Rešnje Telo izpostavilo dopoldne tri ure, popoldne pa eno uro, tako da se bo popoldanska urna molitev sklenila z blagoslovom in z litanijami.

b) Pri drugem opravilu v nedeljo (26. t. m.) naj se najprej zapoje himna „Veni Creator“, potem pa naj se služi slovesna sv. maša za srečno izvolitev novega papeža (Missa votiva solemnis pro eligendo summo Pontifice, in colore rubro cum Gloria et Credo).

c) Vsak mašnik naj pri sv. maši ves čas volitvenega zborovanja kardinalov (konklave) uvrsti kolekto iz maše pro eligendo summo Pontifice; kar naj se označi po žagradih s posebnim listkom. Ime papeža naj se v kanonu izpusti, dokler ne bo novi izvoljen.

d) Pri litanijah vseh svetnikov naj se izpusti navadna molitev za papeža, mesto nje naj se do izvolitve novega papeža na koncu litanij moli molitev iz zgoraj omenjene maše in pet „očenašev.“.

Ista molitev naj se moli tudi na leci po pridigi.

Glasi se tako-le:

„Ponižno, Gospod, Te prosimo, da sveti rimski cerkvi po svoji neskončni milosti takega višjega pastirja podeliš, ki bo po svoji pobožni gorečnosti za nas Tebi vedno dopadljiv, in ljudstvu Tvojemu zavoljo zveličalnega vladanja v slavo Tvojega imena vselej častljiv. Po Gospodu našem Jezusu Kristu sinu Tvojem, kateri s Teboj živi in kraljuje v edinstvi svetega Duha Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.“

II. Za župne in samostanske cerkve zunaj glavnega mesta Ljubljane.

1. Tri dni zapored naj se zvoni v tednu po prihodnji nedelji (26. julija) po trikrat v vseh cerkvah (kakor zgoraj I. 1.)

2. Enkrat v teh treh dneh — kar naj se poprej oznani — bo slovesna črna sv. maša z biljami (Requiem cum absolute ad tumbam). Samostanske družine naj opravijo zadušnico kak drug dan, kakor se to zgodi pri dotični župni cerkvi.

3. Vsak mašnik naj enkrat v teh treh dneh daruje sv. mašo za dušo sv. Očeta.

4. Cerkvena pobožnost za srečno izvolitev novega glavarja sv. Cerkve naj bo prvo nedeljo po opravljenih zadušnicah, to je v nedeljo, dne 2. avgusta, in sicer naj se eno uro pred glavno službo božjo izpostavi sv. Rešnje Telo, potem naj se služi maša za srečno izvolitev novega sv. Očeta pred izpostavljenim Najsvetejšim v rudeči barvi. Ako je mogoče to ljudstvu že poprej naznaniti, vrši se to opravilo lahko tako, kakor je zgoraj rečeno, že prihodnjo nedeljo (26. t. m.). Kjer sta dva duhovnika, more se to oznaniti pri jutranji službi božji.

5. Sicer je pa v vsem ravnati se po tem, kar je zgoraj zaukazano pod št. 6. c, d.

III. Za vse župne in samostanske cerkve.

Brž ko se z gotovostjo izve izvolitev novega papeža, naj se vernikom takoj na-

znani in po možnosti prvo ali vsaj drugo potem sledečo nedeljo v vseh župnih in samostanskih cerkvah opravi slovesna zahvalnica s himno „Te Deum“. Seveda se potem opusti kolekta pro eligendo pri maši, pri litanijah in po pridigi; v kanonu in pri drugih molitvah pa naj se uvrsti ime novega papeža. Ako bi se kje pripetilo, da se prej izve o končani izvolitvi novega papeža, predno se je vršilo opravilo za srečno izolitev, to opravilo seveda izostane; pač pa naj se prvo nedeljo potem v zahvalo poje slovesna sv. maša in „Te Deum“.

Prečastiti gospodje duhovni pastirji naj ne pozabijo ljudstvu pojasniti, kako pomenljiva je zapovedana zadušnica po Rajniku, kako resno in važno tudi slovesno opravilo za srečno izvolitev novega papeža. Končno naj vernike prav živo opominjajo, da naj goreče molijo za srečno vladanje novega papeža.

Kn. šk. ordinarijat v Ljubljani, 21. julija 1903.

† **Anton Bonaventura**
knezškof.

Večerni zvonček.

Zvonček, čuj, večerni milo
tam na hribčku doni,
zdi se mi kot bi zvonilo:
„Zdrava si, Marija Ti!“

Ž njim se družijo zvonovi
po dolini širni vsi,
Spev pojo mi vedno novi:
„Zdrava si, Marija Ti!“

Slednjič sam mi iz daljave
z hriba zvon sem v noč doni,
sam mi poje zadnji „ave“:
„Zdrava si, Marija Ti!“

Ko pa z hriba zvon ne peva
več — in ko ta zaspi,
v srcu žarno še odmeva:
„Zdrava si, Marija Ti!“

O da vedno v pozdravilo
spev se v srcu ta glasi,
vedno pozdravilo milo:
„Zdrava si, Marija Ti!“

o. Mirko Mirič.

Sv. Ignacij in ladiji.

(Za 31. julij.)

Sv. Ignacij Lojolanski je potoval v sveto deželo. Ko se je hotel vrniti v Evropo, našel je na obrežju morja dve ladiji, eno veliko nekega Benečana in eno le malo in slabotno. Ignacij je hotel iti na veliko ladijo, toda kapitan ga ni maral sprejeti. Še zasramoval ga je rekoč: „Svetniki ne potrebujejo ladije, ker lahko sedejo na svoj plašč in se prepeljejo čez morje.“ Ignacij ni na to zasramovanje ničesar odgovoril in šel na malo ladijo. Na tej je srečno došel do itali-

janskega obrežja. Velika beneška ladija se je pa potopila pri otoku Cipru. Ž njo vred so poginili tudi vsi popotniki. — Tako si je sv. Ignacij po svoji miroljubnosti ohranil življenje. Miroljubne Bog varuje na poseben način. Kap. A Merkun.

Ne lakomen in ne trdosrčen.

V deželi Pernambuko in Ceara v severni Braziliji je bila huda suša. Vsled tega ni rodila zemlja nič in nastala je lakota. Prebivalci so tru-

moma zapustili deželo ter iskali živeža v obmorskih pokrajinah, kjer ni bilo suše. Tolpa takih izseljencev pride nekega večera do hiše posestnika ter ga prosi za nekaj turšičnih storžev. Trdosrčni gospodar jih zaničljivo odžene. Pozneje pa mu pride misel, da bi se utegnili lačni ljudje po noči sami turšice nalomiti in zato pošlje nekaj s puškami oboroženih sužnjev na njive z naročilom, da naj takoj streljajo na vsako sumljivo prikazen. A tudi to še ne pomiri natolcljivega moža. Pride mu misel, da bi sužnji utegnili za denar sami prodati turšice in zato pošlje svojega sina na polje, češ: naj sužnjim zabiči, da jih čaka stroga kazen, ako bi ne izpolnjevali gospodarjevega povelja. Ko so v turšici skriti sužnji zapazili, da se nekdo bliža njivi, ustrelili so in sin se zgrudi na tla, smrtno zadet. Gospodinja sliši strel in polasti se je neki nemir. Že prej je le z nejevoljo gledala, kako je trdosrčni mož odgnal lačne, pomoči proseče ljudi. Zdaj pa se vjunači, stopi pred moža in ga silno prosi, da naj sužnjim prepove streljanje, kajti sicer bi kazen božja ne izostala. Mož se da omečiti ter se napoti proti njivi, da bi prepovedal streljanje; toda kakor sina, zadele so tudi njega smrtonosne kroglice. Žena boječ se, da bi mož ne preklical svojega povelja, gre sedaj sama proti njivi in že od daleč kliče sužnjim, da naj ne streljajo več. A kako se je prestrašila, ko je našla kmalu potem moža in sina, oba v krvi in oba mrtva.

Župnik Josip Plantarič.

Kje se nahajajo ostanki sv. Cirila in Metoda?

I.

Dne 14. svečana l. 869. se je utrnila najžarnejša zvezda slovanska, naš veliki apostol, modrijan Ciril. Preminil je v Rimu, kamor sta nesla z bratom Metodom moči (ostanke) sv. papeža Klemena, svete slovenske bogoslužne knjige in v srcih neizkaljeno vero Kristovo. Komaj dvainštiridesetletnika posekala ga je smrtna kosa na njivi, ki jo je tako vspešno oral in sejal.

„Glej, dragi brate! — govoril je umiraje Metodu — vedno sva vkupe bivala

krčeča edno brazdo, ali glej, jaz ti padam na njivi dovršivši dan svoj. Ti, brate, ljubiš zelo samoto, ali nikari zaradi nje ne zapuščaj svojega posla, zakaj po njem se laže zveličaš!“

Vse je vredil, za vse poskrbel. Bratu je naročil, naj čuva kakor zenico v očeh slovensko službo božjo; prosil ga je, naj se vrne v Slovane in naj dovrši započeto veliko delo. Zažarel mu je obraz, ko je molil Trojedinega za svojo čredo. Sklenil je z besedami: „Blagoslovljen veliki Bog, ki naj nas ne da v plen nevidnim neprijateljem našim, naj raztrga mreže njihove in naj nas izbavi od propasti!“

Papeža Adrijana II. je hudo zbolela smrt Cirilova. Pred petdesetimi dnevi ga je bil posvetil za škofa radostno pričakovaje novih sadov njegove neumorne delavnosti, a sedaj je potrj izvedel, da mu je nena doma pala iz rok pastirska palica. Ukazal je, naj slovanskega apostola pokopljejo tako slovesno, kakor se pokopujejo papeži. Sv. Cirila pogreb se je vršil po rimskem in grškem obredu.

Kam so ga pokopali? Metod je hitel poročat papežu materino željo, ki ju je odhajajoča v daljni svet prosila, naj brat preživelec prinese domov truplo rajnikovo, da se pokoplje v samostanu. Papež je pristal na to ukazavši, naj se shrani dragi mrlič v marmornati krsti zapečateni z njegovim pečatom in naj se odnese iz Rima čez sedem dni.

Ali Rimljani, svetna in duhovska gospoda, vsi od kraja so oporekali. Izbrali so si odlične zastopnike, ki so javili papežu njihov sklep: „Po vsem nedostojno se nam zdi, sveti oče in gospodar naš, da dopuščaš na katerikoli način odnesti v tuje kraje takega in tako proslavljenega moža, ki je po njem naše mesto in naša cerkev prejela tolik neprecenljiv zaklad in ki ga je Bog iz tako daljnih in inostranskih pokrajin privel k nam in odtod sprejel v svoje cesarstvo; zato dovoli, da ga mi tu pokopljemo z vso častjo, ker je po vsem pravično, da ima tako slaven človek v slavnem mestu slaven pokop.“ Adrijan se je vdal in ukrenil, naj se zagrebe sv. Ciril v cerkvi sv. Petra.

Ta ukrep je izpodnesla prošnja Metodova, da naj bi se, ko ga ne puste v domovino, pokopal vsaj v cerkvi sv. Klementa, čegar telo je bil našel s tolikim trudom in semkaj prinesel. Zagrebli so torej sv. Cirila v imenovanem svetišču, stoječem na celijskem holmcu, na desni strani oltarja. Na njegovem grobu so se godili čudeži, ki so Rimljane vneli k čim večjemu češčenju slavnega svetnika.

Tu je počival do l. 1084. Tedaj so prihrule s severa nemške čete cesarja Henrika IV. in se polastile po dolgem obleganju dela rimskega mesta. V krutem boju med cesarjem in papežem Gregorijem VII. je propala marsikatera znamenitost večnega Rima, med drugimi tudi cerkev sv. Klementa.

Na njenih razvalinah so zgradili v začetku XII. stoletja sedanjo cerkev. Vanjo so prenesli vse dragocenosti, kar so jih mogli otepi iz starega svetišča. Rešene so bile tudi moči sv. Klementa in sv. Cirila. Prve so shranili pod veliki oltar nove cerkve, Cirilove pa pod oltar neke kapelice na desni strani.

Pozneje so dobili v last to znamenito svetišče redovniki dominikanci, ki so po vsem obnovili kapelo sv. Cirila, obložili jo z marmorjem in posvetili svojemu začetniku sv. Dominiku pustivši pod oltarjem moči sv. Cirila. Tu so jih častili Rimljani hkrati z drugimi ondudaj shranjenimi sv. Krševana, papeža Štepana, Aleksandra, Kalista, Bonifacija, Pantelija, Prota, Hijacinta, Nereja, Ahileja in dr. Ker sta se vedno vkupe imenovala naša slovanska apostola, izcimila se je sčasoma celo trditev, da sta oba pokopana v cerkvi sv. Klementa, a ta domneva je popolnoma neosnovana, ker je sv. Metod umrl daleč proč od Rima na Moravskem in nam noben zgodopisec ne poroča, da bi se bilo kdaj preneslo telo sv. Metoda ali celoma ali deloma v Rim.

Za francoske invazije l. 1798. se je šopirila gnusoba razdejanja v svetem mestu rimskem. Tuji vojaki so skrunili ondodna svetišča in plenili svetniške grobove. Na plen so šli tudi v cerkev sv. Klementa. Na prednji strani oltarne mize, ki so bile

pod njo moči sv. Cirila, je bilo okroglo okence, zadelano z bakreno, pozlačeno rešetko. Grabežljivci, meneči, da najdejo notri zlata in srebra, so izsneli rešetko — mislili so, da je zlata — a v grobnici ni bilo ni zlatih križev, ni kolajn, ni prstanov, nego same kosti. Prevarjeni zlatoželjniki so jih jezno pometali venkaj in pomešali z drugimi po raznih oltarjih razgrabljenimi koščicami. Tako so se za Nemci še Francozje znosili nad svetinjami sv. Cirila, ki so s Klemenovimi vred izgubljene za vselej.

Pred dobrimi štiridesetimi leti ob bližajoči se prvi tisočletnici sv. slovanskih apostolov je velel veliki olomuški škof Fürstenberg koptati v cerkvi sv. Klementa v Rimu. Vodila je blagega dostojanstvenika želja, da morda zasledi kje moči sv. Cirila. Kopanje je vodil slavni starinoslovec de Rossi. Našli so ostanke stare cerkve in na njih na presno slikane podobe iz življenja sv. Cirila in Metoda. Najstarejša je podoba v apsi prikazujoča oba apostola, ki ju velika angela Mihael in Gabrijel na priprošnjo sv. Andreja in sv. Klementa priporočata Zveličarju, delečemu blagoslov. Iz poznejše dobe, menda iz X. stoletja, sta podobi, katerih ena predočuje sv. Cirila, ko prejema od cesarja Mihaela ukaz, naj ide oznanovat sv. evangelije Moravanom. Pod to podobo so našli zabeleženo ime sv. Cirila. Na drugi krščuje sv. Metod mladega Slovana potaplja ga v vodo. Še mlajše, baje iz XI. stoletja izhajajoče so tri večje podobe, namreč prenos Cirilovega trupla iz Vatikana v cerkev sv. Klementa in dva prizora iz življenja papeža sv. Klementa. Starodavnih, sedaj obnovljenih slik, se je po pravici razveselil ves slovanski svet. Pač dragocena najdba — ali Cirilovih moči niso našli. Glagoljaš.

(Konec prihodnjič.)

Mučenci.

Starokrščanska povest Milutina Mayerja

(Dalje.)

„Čuj, starče!“ nadaljuje Valerij. „Ti si od tegale hipa svoboden; a po naših zakonih si

dolžan skazovati dosmrtno hvaležnost in ljubezen tistemu, ki ti je dal svobodo . . .“

„Vse, vse hočem zate storiti. In ko bi mi sedaj, tale hip ukazal, naj ti darujem svoje življenje, pripravljen sem „činiti tudi to.“

„Tega ne zahtevam od tebe, ali vendar želim, da pnslušáš moj svet in željo . . .“

„Reci, kaj želiš?“

„Karone, odpovej se našim bedastim bogovom in oprimi se nauka, ki se prav za sužnje najbolj bori. Okleni se nauka Kristovega! . . .“

„Hočem, hočem, ker mi ti to veliš!“

„S tem mi skažeš največjo ljubezen in hvaležnost. Glej, jaz sam sem dosedaj mislil, da je naša rimska vera prava; jaz sem se strahoma in z vsem spoštovanjem klanjal našim zlatim in kamenitim bogovom . . . Sedaj pa sem spoznal, da sem se grozno motil. Spoznal sem, da je stara vera onemogla, da ne more potolažiti človeka in ga osrečiti, kakor ona vera, ki jo goje kristijani . . .“

„Zaklinjam ti se, gospodar, da vse storim, karkoli mi veliš!“

„Tako, Karone moj, tako! Oba iščiva istino in pravico! . . .“

VIII.

Po svojem slavlju cesar Prob ni ostal v Rimu, nego je nekaj tednov pozneje krenil v Panonijo¹, v svoje rojstveno mesto Sirmij (današnja Mitrovico) hote se pripraviti na vojno s Perzijanci. Ta čas njegova vojska ni smela lenariti, nego je po ukazu cesarjevem sadila po Fruški gori vinograde, kopala prekope in osuševala posavska močvirja; gradila je široke ceste in urejevala reke in trdnjave. Ker pa je bila tistega leta velika vročina, razjarila se je vojska, pometala motike in cepine, zgrabila za orožje, napadla cesarja in ga ubila. Tako je končal Prob, ljubitelj dela, ki je ukrotil toliko divjih barbarskih narodov in neprijateljev rimske države — cesar, ki je bil sicer strog, a vsakemu pravičen. Vojska je takoj spoznala, kako sramotno delo je učinila, a bilo je prepozno.

Za naslednika so mu izbrali bivšega poveljnika Kara, ki pa ni imel niti znanja niti sposobnosti za rimskega cesarja. Vladal je le malo časa, komaj leto dni. Ubil ga je pretorijanski načelnik Arij Aper, ki se je zavzel za njegovega sina Karina.

¹ Posavska Hrvatska.

Tolike zmešnjave in neredi bi bili skoro spravili rimsko državo na rob propasti, ako ne bi bil proglašen v zadnjem hipu za cesarja Dukljan ali Dioklecijan, ki se je namenil uvesti red in spoštovanje do rimskih zakonov. Bil je sin nekega pisarja in osvobojenca, rodom Dalmatinec iz Duklje poleg Podgorice. Od prostega vojaka se je dvignil s svojim znanjem in hrabrostjo do najvišjih časti. Bil je premeten in bistroumen, hkrati pa jako delalen in razsoden.

Ko se je bil ognuil s cesarskim plaščem, jel je ta preprosti človek takoj premišljati, kako bi uredil cesarsko oblast in si zagotovil to najvišje državno dostojanstvo. Spominjal se je dobro, koliko njegovih prednikov, zlasti cesarja Proba bi Kara, je zasegla kruta roka ubijalčeva. On, ki se je bil s težko muko popel od preprostega vojaka na cesarski prestol, prizadeval si je sedaj na vso moč, da si ga ohrani. Rimsko vojsko, ki je že precej časa po svoji volji ubijala cesarje in namočala nove, moral je najprej pokoriti in jo prisiliti, da spoštuje cesarsko veličanstvo kakor nekaj vzvisenega in nadzemeljskega. Bistroumec je takoj spoznal, da on sam nikakor ne more vladati tako ogromne države, kakor je bila rimska. Treba je bilo najti človeka, tovariša, ki bi mu pomagal vladati, toda moral bi mu biti slepo udan in prav po sužnje ponižen. In našel ga je — starega prijatelja in vojnega tovariša Maksimijana, ki je bil tudi sin nekega kmeta iz Sirmija, ali jako hraber vojak in izkušen vojskovodja. Ta preprosti človek je bil z dušo in s telesom udan svojemu cesarju in očimu. Tako se je rimsko cesarstvo razdelilo na dvoje. Vzhodnjo polovico je upravljal Dijoklecijan, zapadno pa Maksimijan. Toda modri in oprezni Dijoklecijan si je pridržal v vseh rečeh neko vrhovno oblast nad svojim sovladarjem in posinovljencem.

Emonski.

(Dalje prihodnjič.)

Iz domovine.

Vabilo k XVIII. redni veliki skupščini družbe sv. Cirila in Metoda v Litiji četrtek, dne 6. avgusta 1903. leta. Vspored: I. Sv. maša ob 1²10. uri v litijski cerkvi. II. Zborovanje ob 1²11. uri v salonu gosp. Oblaka: 1. Prvomestnikov nagovor; 2. Tajnikovo poročilo; 3. Blagajnikovo poročilo; 4. Nadzorništva poročilo;

5. Votitev² jedne tretjine družbinega vodstva. Po pravilih izstopijo letos naslednji udje družbinega vodstva: 1. Ivan Murnik, 2. Martin Petelin, 3. Dr. Ivan Svetina, 4. Andrej Zamejic; 6. Volitev² nadzornišтва (5 članov); 7. Volitev razsodništva (5 članov). Ljubljana, dne 15. julija 1903. Prvomestnik: Tomo Zupan. Podpredsednik: Luka Svetec. — Pristavek: 1. Dne 6. avgusta odhod iz Ljubljane z mešancem ob 6. uri 14 min. Dohod v Litijo ob 7. uri 22. min. Na izvoljo je takoj po prihodu zajuterk na „Pošti“ tik kolodvora. 2. Po zborovanju skupni obed v gostilničnih prostorih gosp. Oblaka ob 1. uri. Radi obeda se je udeležencem zglasiti do 4. avgusta z naslovom: Odbor podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Litiji. Kuvert brez vina stane 3 krone. Po obedu ob 4. uri izprehod v Šmartno. 3. Odhod iz Litije proti Ljubljani z mešancem ob 8. uri 12 min.

² Iz § 14. glavnih pravil: Velike skupščine se udeležijo s posvetovalno in glasovalno pravico... a) pokrovitelji; b) udje družbinega vodstva; c) udje družbinega nadzornišтва in razsodništva in d) podružnični zastopniki. Število podružničnih zastopnikov se ustanavlja tako, da je na vsaki 50 družbenikov eden zastopnik; vendar pa mora vsaka podružnica najmanj po enega imeti. Iz § 15.: Podružničnim zastopnikom je dovoljeno pooblastiti namesto sebe kogarkoli izmed družbenikov. Iz § 16.: Vsako leto izstopi ena tretjina družbinega vodstva. Nadzorniki in razsodniki pa se volijo vsako leto iznovič.

Zrnje.

Lutrov kes. „Ko bi bil vedel, koliko zla bo moje verstvo prizadelo cerkvi, ne bi bil nikdar začel. (Tischreden). Sam ne morem verovati tega, kar učim; ljudje pa so trdno prepričani, da v to živo verujem.“ (Tischreden, Eisl. 37 b.) — Kaj je torej reči o tem verstvu in njega privržencih, ko vendar njegov početnik o njem tako govori?

L. P.

Ljubljanska škofijska kronika.

Za župnike gredo vč. gg.: Ivan Golob s Primskovega v Ihan; Mihael Trček iz Šmartna

pod Šmarno goro v Šmarije; Anton Stenovec s Sel nad Kamenikom v Duplje.

Kanonično vmeščen je bil vč. g. Jurij Jaklič na župnijo Reko ob Kočevju dne 26. majnika 1903.

Č. g. Alfonz Levičnik, nam. gimnazijski učitelj v Kranju, je imenovan za veroučitelja na mestni nižji realki v Idriji.

Premeščeni so bili čč. gg.: Ignacij Nadrah, mestni kapelan sv. Jakoba v Ljubljani, za izpovednika uršulinkam v Škofji Loki; Fran Žvan iz Kranja za kapelana do sv. Jakoba v Ljubljani; Ivan Klemen iz Starega trga ob Ložu za ekspozita na Ubelsko.

Č. g. Fran Fik, uršulinski izpovednik v Loki, je obolel ter prosil začasne pokojnine.

Umrla sta v. č. gg.: Lovro Mencinger, vpokojeni golski župnik, 6. junija t. l. v ljubljanskem Leonišču in Blazij Petrič, kš. duhovni svetnik ter župnik v Velesalem, 17. junija t. l. Priporočata se v molitev čč. gg. duhovnim so-bratom.

Novomašniki ljubljanske škofije — ki so prejeli 14. julija subdiakoniat, 16. diakonat ter 18. presbiterat — so: Iz IV. leta: Rudolf Capuder iz Šmarija, Leopold Črne od D. M. v Polju, Josip Gostiša iz Idrije, Ivan Jovan iz Št. Vida ob Ljubljani, Josip Krakar iz Starega loga na Kočevskem, Vincencij Marolt iz Krškega, Ivan Mikuš iz Črnega vrha nad Idrijo, Peter Natlačen z Goč ob Vipavi, Stanislav Premrl iz Št. Vida ob Vipavi, Fran Stržaj iz Cirknice, Fran Vovko iz Škocijana ob Dobravi. Iz III. leta: Valent Kajdiž z Breznice, Jernej Kovič od sv. Helene, Anton Kreč iz Mengeša, Ivan Lovšin iz Ribnice, Ivan Perko iz Poljan nad Škofjo Loko, Fran Vilfan iz Žabnice, Fran Zajec iz Sodražice, Pavel Zajec iz Sodražice ter Ivan Zupančič iz Črnomlja. — Razglašeni so bili v zmislu in po določbah sv. cerkve (Conc. Frid. sess. XXIII. cap. 5 de reformatione) po vseh župnijskih in redovniških cerkvah z léč 12. julija, t. j. VI. nedeljo po binkoštih.

Po „Ljub. škof. listu“; št. V. 17. julija 1903.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za vse leto 6 kron, za pol leta 3 krone, za četrt leta 1 krono 50 vin. Zunaj Avstrije velja za vse leto 7 kron; za Ameriko 9 kron. Ako bi bil petek praznik, izide „Danica“ dan poprej.

V Ljubljani se dobivajo posamezne številke po 10 vinarjev v tabakarni: Makso Brusovi, pred škofijo 12.
